

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне
та практичне значення результатів дисертації

АНТОНА СОПІГИ

«АНСАМБЛЕВІ ТВОРИ З ГІТАРОЮ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ У ПАРАДИГМІ СУЧАСНИХ СТИЛЬОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ»

на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»
із галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Публічну презентацію наукових результатів дисертації
проведено на спеціальному фаховому міжкафедральному засіданні
відділу аспірантури та докторантури
Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка,
що відбулось 18 червня 2025 року
(відповідно до Наказу №206 від 11.06.2025 р.)

ПРИСУТНІ (комісія у складі): усі члени та членкині засідання

Віктор Камінський – **голова засідання**, проректор з наукової роботи; Любов Кияновська – **спеціальна експертка із вивчення дисертації**, гарантка освітньо-наукової програми; Наталія Посікіра-Омельчук – **заступниця голови засідання**, завідувачка відділу аспірантури та докторантури; Ірина Антонюк – **наукова керівниця** аспіранта Антона Сопіги; Зоряна Ластовецька-Соланська; Лілія Шевчук-Назар; Оксана Письменна; Божена Корчинська; Олена Кушнір; Наталія Завісько – **секретарка засідання**.

СЛУХАЛИ: публічну презентацію наукових результатів дисертації здобувача ступеня доктора філософії Антона Сопіги «Ансамблеві твори з гітарою українських композиторів у парадигмі сучасних стильових тенденцій»; обговорення наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертації.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Дисертація присвячена дослідженню формування та розвитку гітарного мистецтва в Україні, в ході розбудови якого сформувалась когорта яскравих вітчизняних виконавців, педагогів і композиторів. Апробуючи і розвиваючи тембральні можливості гітари, новітні технічні засоби та специфіку сучасних стильових напрямків, українські композитори презентували комплекс творів для ансамблевого музикування, які підтверджують виведення українського гітарного мистецтва до світових професійних вершин.

Для розкриття теми дисертаційної роботи досліджено опубліковані видання і рукописи творів українських композиторів для гітари-соло та в складі інструментальних ансамблів, а також тезаурус опублікованих видань музикознавчих, культурологічних, науково-методичних праць українських та зарубіжних вчених, довідниково-словникових та енциклопедичних видань з

проблематики становлення в Західній Європі та Україні ансамблевого гітарного мистецтва, матеріалів інтерв'ювання композиторів і виконавців, концертних афіш.

Хід висвітлення обраної теми викликав зосередження і концентрацію уваги на дослідженні аспектів, що торкаються процесів виникнення та подальшого розвитку львівської гітарної школи як рідного осередку навчання і праці автора дисертації, усвідомлення безперечності її становлення під впливом українського, а також і світового гітарного мистецтва. Це спонукало до переміщення акцентів уваги в бік дослідження гітарного репертуару в першу чергу львівських композиторів, що дозволило виявити, узагальнити і піднести їх доробок у системі змін сучасних стильових тенденцій.

Незважаючи на збільшення від початку XXI ст. доробку українських композиторів у галузі гітарного ансамблю, ця галузь ще не отримала всебічного наукового висвітлення. Поза увагою науковців залишається й вивчення специфіки творів українських композиторів для гітарного ансамблю в усіх його жанрових різновидах і стильових модифікаціях.

В жанрі гітарного ансамблю кожний із композиторів зумів розкрити себе в галузі академічної, а нерідко й експериментальної музики, продемонструвати новаторські підходи до синергії традицій і новаторських пошуків, використання жанрово-стильових компонентів та новітніх мистецьких технологій.

Констатація злагодженого функціонування сукупності зазначених складових та їх не розробленість у музикознавчих дослідженнях підтверджує актуальність вивчення окреслених параметрів у всьому розмаїтті проявів та професійних досягнень.

Отже, **актуальність** теми дослідження зумовлена необхідністю комплексного аналізу ансамблевих творів з гітарою українських композиторів, а також прагненням привернення більшої уваги композиторів до розширення ансамблевого гітарного репертуару, зокрема масштабних творів з яскраво вираженими концертними рисами.

Для досягнення визначеної мети і розв'язання поставлених завдань використовувались історіографічний, міждисциплінарний, аналітичний, біографічний, джерелознавчо-пошуковий, емпіричний, інтонаційно-стильовий та композиційно-драматургічний методи, залучення сфрагістичного аналізу та праксеологічного підходу.

В результаті дослідження було:

Вивчено погляди українських та зарубіжних науковців про історичні періоди походження гітари, що показало їх розбіжність.

Досліджено коло питань щодо вдосконалення характеристик інструменту, історії і проблематики розвитку європейського гітарного мистецтва, творчості виконавців і композиторів минулого, прикладів перших оприлюднень творів з гітарою та видань перших навчально-методичних праць XVIII–початку XIX ст. Ф. Каруллі, Д. Агуадо, М. Каркассі, М. Джуліані, А.Шварца, Дж. Тайлера. Виявлено найбільш ранній навчальний посібник П. Мінгета «Загальні правила і настанови для гітари» 1754 р., в якому вперше зустрічаються інструктивні вказівки про ансамблеву гру гітаристів.

Опрацювання масиву науково-теоретичної літератури дозволило підсумувати аспекти історичного розвитку гітарної освіти Європи, засади

педагогіки, створення педагогічного репертуару і методик гри, створення у Парижі 1798 р. першої консерваторії суто для гітаристів, виявити і систематизувати персоналії найяскравіших гітаристів у виконавській, композиторській і педагогічній праці, зокрема й у галузі становлення жіночої гітарної творчості, а саме – виявити тих, хто започаткували розвиток європейського жіночого виконавства і композиції.

Досліджено розгортання в Європі концертної діяльності найвидатніших італійських, іспанських, французьких, німецьких виконавців, серед яких Франческо Корбетта, Робер Візе, Антуан Карре, Пабло Мінгет, Діонісіо Агуадо, Фернандо Каруллі, Маттео Каркассі, Мауро Джуліані, Фернандо Сор, Йозеф Мерц. Результатом їх праці стало зародження і наступний до кінця XIX ст. розвиток академічної гітарної ансамблевої гри. Розгортання міжкультурних контактів та гастрольно-концертної діяльності вплинули на поширення гітари на українських землях.

При аналізі витоків та процесів закорінення гітарного мистецтва у Львові, виокремлено діяльність українських композиторів М. Вербицького, частково А. Вахнянина та гітаристів польського походження.

Розглянуто гітарне мистецтво Львова на етапі його становлення як професійного виду музичної творчості. Відзначено близькість конструкції та звучання європейської гітари до українських народних інструментів (торбан і кобза), що сприяло її органічному входженню в український виконавський простір. Виділено постаті перших визначних українських гітаристів Івана Хандошко, Гаврила Рачинського і Марка Соколовського, що писали твори для гітари, здійснювали концертну діяльність в Україні і Західній Європі і були відзначені як неперевершені віртуози. Зібрано приклади музикування на гітарі визначного поета Тараса Шевченка, приклади його звернення до гітари в оповіданнях та малюнках.

Виокремлено перші концерти у Львові високопрофесійних західних гітаристів, мистецтво яких посприяло приверненню уваги до гітари і змінило ставлення львів'ян у бік професійного навчання гри і виконання гітарного репертуару. Шляхом аналізу існуючої в нотних архівах джерельної бази встановлено перші найпопулярніші збірки творів і навчальні посібники, що склали фундамент при організації гітарної освіти міста.

Прослідковано спадкоємність педагогічних і виконавських традицій гітаристів Львова: Ян Бобрович навчався у М. Джуліані і Й. Мерца, Станіслав Щепановський – у Фернандо Сора, Марко Соколовський – самостійно навчався на школах гри М. Джуліані, Л. Леньяні і Й. Мерца, а потім брав індивідуальні уроки в італійського гітариста і композитора Джуліо Регонді. Перша педагогиня гітари консерваторії Польського музичного товариства Теодозія Папара навчалась у Станіслава Щепановського, учня Фернандо Сора. Ці приклади дозволили ствердити спадкоємність українських і кращих європейських традицій.

Простежено форми музикування у Львові з гітарою та з'ясовано передумови становлення гітарного мистецтва для подальшого розвитку професійної гітарної освіти і виконавства. Виявлено перші концерти в місті європейських віртуозів, що мали значення перших знайомств львів'ян із професійним виконавством на гітарі та спонукання до впровадження і розвитку

цього виду мистецтва у Львові. З Львівської періодики XIX ст. (газети «Kurjer Lwowski» і журналу «Ruch muzyczny») з'ясовано поступове накопичення в бібліотеці консерваторії Галицького музичного товариства масиву нотної літератури європейських композиторів для гітари та з її участю в ансамблевих творах, окремі факти про їх виконання у Львові. Здійснено звірку бібліотечних штампів консерваторії та інвентарних номерів, що надало можливість встановити роки їх поступлення до бібліотеки закладу.

Вивчення матеріалів архіву бібліотеки ЛНМА ім. М. Лисенка стало результатом віднайдення нотних творів західноєвропейських композиторів та навчальних праць для гітари, які побутували у Львові на зламі XIX-XX ст. В числі нотних видань виявлено низку творів забутої сьогодні французької композиторки Лоїзи П'юже, творчість якої стала важливим свідченням форм становлення у Львові ансамблевого гітарного мистецтва.

Запропонований аналіз поступової, впродовж усього XIX століття розбудови гітарного мистецтва Львова та виявлення існуючих у той час нотних і навчальних матеріалів дає підстави стверджувати створення бази для подальшого утворення відділу гри на гітарі та масиву навчальної літератури наступних українських авторів.

Систематизовано етапи розбудови класу гри на гітарі у Львівській національній музичній академії імені М. В. Лисенка. Досліджено, що базою для становлення і наступного розвитку класу гри на гітарі у Львові стало розгортання аматорського музикування в середовищі пересічних містян та родин священників, та головне – праця педагогів, виконавців і композиторів XIX ст. українців та представників польсько-українського походження – М. Вербицького, С. Воробкевича, М. Соколовського, Я. Бобровича, О. Немеровського, С. Щепановського, С. Абрисовського, Т. Папари, К. Виговського. Їх спільна діяльність сприяла визріванню думки про необхідність професійного навчання гри на гітарі і зародженню форм ансамблевої камерно-інструментальної музики з залученням гітари. Досліджено, що цьому сприяли й започаткування від перших років XX ст. у Львові традиції проведення конкурсів камерних ансамблів, утворення «Концертного бюро Максиміліана Тюрка», яке робило перші спроби залучення в концерти гітари в складі інструментальних ансамблів, супровід львівських театральних постановок грою невеличких оркестрів з гітарою. Результатом стало заснування 1930 р. класу гітари в консерваторії Польського музичного товариства, в якому серед перших встановлено польських педагогів і композиторів Т. Папару і К. Виговського. Аналіз нотного репертуару та теоретичних навчальних праць фонду для гітари консерваторії ПМТ залишається завданням спільної подальшої дослідницької праці львівських гітаристів.

В контексті розвитку українського гітарного мистецтва розглянуто перші приклади впровадження класу гри на гітарі від 1925 р. в консерваторіях Кисва та Харкова, у Львівській державній консерваторії від 1958 р.

Досліджено основні віхи праці перших педагогів Львівської консерваторії Г. Казакова і В. Сидоренко. Казаков став закладачем основ гітарного мистецтва у Львові, започаткував у місті педагогічні традиції для гітари і створив власну

школу продовжувачів своїх традицій – Валерій Петренко, Віктор Мішенін, Сергій Гурін, Наталія Лисунова, Володимир Флягін, Юрій Стецюк.

Як універсальну особистість, досліджено постать найяскравішої учениці Г. Казакова Вікторії Сидоренко: як науковці – першої авторки праць про гітарну творчість львівських композиторів В. Камінського, А. Андрушка, О. Герасименко»; як ініціаторки і редакторки випуску серії збірників «Твори українських композиторів для гітари», ініціаторки створення та авторки текстів до кінострічки «Гітара – моя любов», ініціаторки проведення у Львові Всеукраїнського конкурсу гітаристів; як суспільно-музичної діячки – Сидоренко долучилась до розширення міжнаціональних культурних взаємин України з зарубіжними країнами, до організації міжнародних конкурсів гітаристів у Канаді, Німеччині, Австрії, Польщі, Великобританії, Іспанії, Бразилії та Венесуелі; як педагогині, що випустила близько двадцяти гітаристів, які виявляють себе в різних сферах гітарного мистецтва: здійснюють концертно-виконавську діяльність містами України та за кордоном, працюють педагогами в українських і зарубіжних музичних навчальних закладах.

Досліджено аспекти діяльності та здобутки найпоказовіших випускників класу Вікторії Сидоренко – Андрія Андрушка, Юрія Курача, Михайла Вігули, Вадима Войтовича, Антона Сопіги, Романа Бабійчука, Христини Говдиш, Петра Брюхін, Олега Дворянина, Остапа Семенишина. Узагальнено значення їх внеску в розвиток українського гітарного сольного та ансамблевого виконавства, наукової діяльності, педагогіки і композиції. Про більшість з них можна стверджувати як про музикантів загальномистецького універсалізму, який сполучається з виконавством, композиторською творчістю і педагогічною працею.

Визначено структурно-функціональну модель гітарного мистецтва як багаторівневу систему, в якій зіставляються константні компоненти (композиторська творчість, виконавство як спосіб художньої комунікації, педагогічна і музично-критична діяльність) і релятивні (конкурси, фестивалі, арт-менеджмент, мистецькі організації). Їх сполучення і взаємодія стає каталізатором розвитку гітарного, в т. ч. ансамблевого гітарного мистецтва.

Систематизовано та здійснено аналіз науково-методичної бази ЛНМА імені М. В. Лисенка для гітаристів, визначено ступінь її достатності та ефективності для розвитку сучасної львівської гітарної педагогіки і виконавства. Опрацьовано комплекс підручників, навчальних посібників та методичної літератури зарубіжних і вітчизняних авторів, за допомогою яких в академії здійснюється навчальний процес і розвивається наукова та дослідницька праця. Зауважено істотне збільшення від початку ХХІ ст. наукової складової гітарної літератури в ЛНМА імені М. В. Лисенка, презентованої дисертаційними роботами, словниково-довідниковою літературою українських та зарубіжних авторів, комплексом статей у наукових збірниках, які засвідчують свіжі підходи для досліджень і характеризуються піднесенням та розробкою найбільш актуальних проблем.

Досліджено шлях та специфіку комунікативного сполучення композитора і слухача, виникнення невербального способу комунікації як важливого фактору процесу спілкування автора і кінцевого споживача (слухача), пріоритетність у якому належить інтерпретації.

Виявлено істотне збільшення від початку ХХІ ст. творів ансамблевого репертуару для гітари в її поєднанні з традиційними академічними інструментами, пошуки оригінальних тембральних версій об'єднання гітари з українськими народними інструментами – сопілкою, бандурою, трембітою; розширення репертуару з використанням сучасних способів звуковидобування, широкої гами штрихової техніки та шляхом створення аранжувань і транскрипцій власних та творів інших українських і зарубіжних композиторів.

Проаналізовано доробок львівських композиторів початку ХХІ ст. – М. Скорика, В. Камінського, А. Андрушка, О. Герасименко, Б. Котюка, В. Петренка, М. Вігули, А. Сопіги, Я. Олексіва, С. Гуріна, У. Бекірова, який презентує найширшу жанрову палітру гітарних творів, множинність індивідуальних стилів і займає належне місце поряд із довершеними зразками провідних західних композиторів. Доведено значущість впливу творчості львівських композиторів на загальноукраїнське гітарне мистецтво.

Спостережено тяжіння до мініатюрних жанрів та експериментів у різних стильових напрямках і модерних течіях, в числі яких складні алеаторичні засоби, сонористичні ефекти, серійна та авангардна електроакустична техніка при глибокому проникненні в стилістику українського фольклору. Стильові особливості творів львівських композиторів узагальнено як функціональну систему застосування принципів егалітаризму та постмодерну – неоромантизму, неофольклоризму і неокласицизму.

Запропоновано перелік основних нотних творів для гітари львівських композиторів і педагогів із виділенням у творчості кожного з них творів для ансамблевих складів та охарактеризуванням їх стильових пріоритетів.

Підсумовано, що ансамблева гітарна творчість українських композиторів є яскравим виразником синтезу європейських і національно-українських музичних традицій, а також про перспективність розвитку ансамблевого гітарного мистецтва Львова як базисної основи процесу академізації гітарного виконавства і композиторської практики України.

Також представлений у дисертації аналіз найпоказовіших ансамблевих творів українських композиторів з гітарою, на нашу думку, сприятиме ширшій популяризації цих творів серед виконавців.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконане в аспірантурі Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка відповідно до перспективного тематичного плану науково-дослідної роботи Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка на 2020 – 2025 рр.: тема №12 «Українська сучасна музика: явища, проблеми, перспективи, аспекти дослідження». Тему дисертації затверджено (протокол № 10 від 01.10.2016 р.) та уточнено вченою радою Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка (протокол №11 від 28.11.2024 р.).

Мета роботи полягає в розкритті і обґрунтуванні специфіки ансамблевих творів з гітарою українських, а зокрема – львівських композиторів у системі змін стильових тенденцій кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Поставлена мета передбачила виконання **наступних завдань:**

- проаналізувати науково-теоретичні праці з проблематики гітарного мистецтва українських та зарубіжних науковців у контексті історико-культурних, музикознавчих та освітніх процесів;
- здійснити панорамне дослідження гітарного мистецтва в музичній культурі Західної Європи до кінця XIX ст. в проекції його впливів на становлення українського;
- проаналізувати витoki та процеси закорінення гітарного мистецтва у Львові, що сприяли його подальшому професійному розвитку;
- систематизувати етапи розбудови класу гри на гітарі у Львівській національній музичній академії імені М. В. Лисенка;
- в контексті розвитку українського гітарного мистецтва дослідити аспекти діяльності найпоказовіших випускників класу гітари ЛНМА імені М. В. Лисенка;
- систематизувати та здійснити аналіз гітарної науково-методичної бази ЛНМА ім. М. Лисенка;
- провести аналіз і систематизацію творів для ансамблевого виконавства львівських композиторів у контексті розвитку української музики для гітари початку XXI століття, укласти їх жанрово-тематичний перелік.

Об'єктом дослідження є гітарне мистецтво.

Предметом дослідження є ансамблева творчість українських композиторів у системі змін стилєвих тенденцій кінця XX – початку XXI ст.

Методологічна база дисертаційної роботи.

Для досягнення визначеної мети і розв'язання поставлених завдань використовувались такі методи: *історіографічний, міждисциплінарний, аналітичний, біографічний, джерелознавчо-пошуковий, емпіричний, інтонаційно-стильовий, композиційно-драматургічний.*

Теоретичну основу дослідження склали роботи з різних галузей наукових знань, пов'язаних з важливими аспектами дисертації: присвячені процесам виникнення та історії розвитку гітари, гітарної освіти, педагогіки, методики гри, виконавства, особистості музиканта і педагога в художньо-виконавському просторі, персоналіям гітаристів, педагогів і композиторів, композиторської творчості, стилістиці творів українських композиторів для гітари, композиторських технік і художніх прийомів, виконавської інтерпретації, регіональних досліджень, фестивалів, конкурсів та мистецьких організацій, вивчення нотних і книжкових збірок, соціокультурних аспектів.

Джерельну базу роботи склали сучасні нотні видання, рукописи та записи творів для гітари українських композиторів; навчально-методичні посібники та підручники для гітари; спогади, матеріали інтерв'ювання львівських гітаристів і композиторів; періодичні видання; програми концертів і фестивалів; матеріали всеукраїнських та міжнародних конференцій; енциклопедичних та довідкових видань.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в: опрацюванні проблематики професійного гітарного мистецтва у Львові на етапі його становлення та в зібранні перших у Львові музичних творів і навчальних посібників; у висвітленні творчої постаті популярної у Львові в XIX ст., але забутої французької композиторки Лоїзи П'юже, виконання творів якої на ранньому етапі становлення гітарного мистецтва у Львові дієво спричинилися

до закладання основ становлення ансамблевої творчості з гітарою, впорядкуванні її біографічних даних, котрі, як недосліджувані раніше, залучено до наукового обігу; у віднайденні інформації про наявність в першому, відкритому у Львові класі гри на гітарі в консерваторії ПМТ (1930 р.) методичних праць іспанського педагога Н. П. Картісса, французького Н. Дерозьє та італійського Ф. Моретті, які складали на початку ХХ ст. частку невідомого за кількістю і тематикою фонду навчально-методичної літератури класу; при аналізі літературної (прозової) творчості та малюнків видатного українського поета Т. Г. Шевченка висвітлено ступінь його зацікавлення гітарою, що стає свідченням поширення інструменту в демократичних колах українців у другій половині ХІХ ст.; у впорядкуванні, систематизації та розширенні інформації про випускників класу гітари Георгія Казакова і Вікторії Сидоренко; укладенні творчого портрету Сидоренко як педагогині, науковиці і суспільно-музичної діячки; в контексті розвитку сучасної гітарної педагогіки і виконавства здійснено аналіз і систематизацію науково-методичного гітарного фонду Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка, проведено аналіз і систематизацію за жанровими і стильовими ознаками творів для гітарисоло та ансамблевих творів для / за участі гітари львівських композиторів.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів. Основні положення, висновки дисертації та джерелознавчі матеріали можуть бути використані в подальших дослідженнях з проблем історії українського гітарного мистецтва, композиторської творчості та методології ансамблевого виконавства. Матеріали роботи можуть бути використані в курсах з «Історії української музики», «Історії світової музичної культури», «Історії виконавського мистецтва», «Аналізу музичних творів», для студентів вищих навчальних закладів України. Матеріали роботи можуть бути корисними для виконавців академічного профілю та проведення майстер-класів.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійним науковим дослідженням. Наукові результати, викладені в дисертації, становлять особисте досягнення автора. Висновки та положення наукової новизни отримані самостійно. Усі наукові публікації є одноосібними.

Робота складається зі вступу, трьох розділів із внутрішнім поділом на підрозділи, висновків до розділів, загальних висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 214 сторінок, із них основного тексту 177 сторінок. Список використаних джерел включає 198 найменувань.

Апробація матеріалів дисертації. Дисертація обговорювалась на спеціальних засіданнях відділу аспірантури та докторантури ЛНМА імені М. В. Лисенка з питань аспірантських звітів про виконання індивідуального плану наукової роботи здобувачів ступеня доктора філософії.

Основні положення дисертаційного дослідження оприлюднювались у виступах на шести міжнародних наукових конференціях: «Конкурсно-фестивальний рух гітаристів України у ХХІ столітті». XIV міжнародна науково-практична конференція *«Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ – ХХІ століть»*. Дрогобич, 4 грудня 2020; «Роль виконавця в процесі художньої комунікації композитора і слухача». II Міжнародна наукова конференція *«Мистецтво у кризові періоди: навчання і терапія»*.

Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 17 жовтня 2024; «Ансамблеве виконавство з гітарою в ретроспективі музичного мистецтва Львова XIX століття». X Міжнародна науково-практична конференція «Українське камерно-інструментальне мистецтво: Історія. Традиції. Перспективи». Львів, 4-5 грудня 2024; «Інноваційні технології в сучасному ансамблевому гітарному мистецтві України». IV міжнародна науково-творча конференція імені Стефанії Павлишин. II мистецький форум «Симбіоз ідей». Львів, 7-9 квітня 2025; «Гітара в творчості Т. Г. Шевченка» XIV міжнародна науково-практична конференція «Перформативне та музичне мистецтво: цирк, театр, естрада». КМАЕЦМ, Київ, 16-17 квітня 2025; «Ранні львівські навчальні посібники для гітари». VIII Міжнародна мистецька конференція «Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі ХХВ століття». Мукачеве, 23-24 квітня 2025.

Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача. За темою дисертації опубліковано три одноосібні наукові статті у спеціалізованих фахових виданнях категорії «Б», що належать до переліку наукових фахових видань України:

1. Сопіга А. П. Артефакти гітарного ансамблевого мистецтва Львова в архіві бібліотеки ЛНМА ім. М. В. Лисенка. *Південноукраїнські мистецькі студії: науковий журнал*. 2024: Видавничий дім «Гельветика». Вип. 4. С. 94-98.

<https://doi.org/10.24195/artstudies.2024-4.15>

<https://artstudies.pdpu.edu.ua/index.php/artstudies/article/view/145> ;

2. Сопіга А. П. Становлення професійного гітарного мистецтва у Львові. *Українська музика*. Львів, 2024 Число 3-4 (50-51). С. 114-119. DOI.10.32782/2224-0926-2024-3-4-50-51-12

<http://journals.lnma.lviv.ua/index.php/ukrmuzyka/issue/view/43>;

3. Сопіга А. П. Діяльність гітаристів – випускників Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка в контексті розвитку українського гітарного мистецтва. *Українська культура: Минуле. Сучасне. Шляхи розвитку* / Заг. ред. В. Г. Виткалова. Рівне: РДГУ, 2024. Вип. 49. С. 299-303.

<https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi49.871>

<https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/871>

Характеристика особистості здобувача.

Сопіга Антон Павлович закінчив у 2007 році Львівську національну музичну академію імені М. В. Лисенка і отримав повну вищу освіту освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» за спеціальністю «Музичне мистецтво», здобувши кваліфікацію «викладач народних інструментів (гітара)», «артист оркестру (ансамблю)».

У 2016-2020 рр. навчався в аспірантурі Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка за освітньо-науковою програмою доктора філософії зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво». З 01.10.2024 р. – поновлений на навчання (четвертий рік навчання) в аспірантурі Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка за освітньо-науковою програмою доктора філософії (наукова керівниця – кандидатка

мистецтвознавства, професорка кафедри історії музики Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка Ірина Антонюк).

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана українською мовою з правильним вживанням лінгвістичної та спеціальної термінології. Стиль викладених в дисертації матеріалів дослідження – науковий.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. Під час виконання дисертації здобувач дотримувався принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

УХВАЛЕНО:

1. Дисертація Антона Сопіги «Ансамблеві твори з гітарою українських композиторів у парадигмі сучасних стильових тенденцій», представлена на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», є ґрунтовним, інноваційним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що містить наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Дисертацію присвячено дослідженню формування та розвитку гітарного мистецтва в Україні та специфіці сучасних стильових тенденцій в ансамблевих творах українських композиторів.

Зміст дисертації відповідає визначеній меті; поставлені здобувачеві завдання повністю розв'язано, основні положення дисертації мають наукову новизну.

Обсяг та структура дисертації відповідають вимогам, що висуваються до дисертацій на ступінь доктора філософії. Зміст дисертації повністю відповідає спеціальності 025 Музичне мистецтво.

Результати дисертації пройшли апробацію на 6 міжнародних науково-практичних і науково-творчих конференціях, основні положення відображено у трьох наукових публікаціях.

2. Викладене дозволяє дійти висновку, що дисертація Антона Сопіги «Ансамблеві твори з гітарою українських композиторів у парадигмі сучасних стильових тенденцій» містить теоретичну, практичну значущість, наукову новизну. Результати дисертаційного дослідження можуть бути запроваджені до науково-теоретичної та практичної сфери музичного мистецтва в Україні та світі. Дисертація, подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам, передбаченим пунктами 10 та 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Антона Сопіги «Ансамблеві твори з гітарою українських композиторів у парадигмі сучасних стильових тенденцій» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» із галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Дисертацію «Ансамблеві твори з гітарою українських композиторів у парадигмі сучасних стильових тенденцій» було представлено на публічній презентації наукового дослідження, здійсненій здобувачем Антоном Сопігою в рамках проведення спеціального фахового міжкафедрального засідання відділу аспірантури та докторантури Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка, а також обговорено і схвалено наукові результати дослідження спеціальною комісією засідання, визначеною Наказом №206 від 11.06.2025 р., що засвідчує даний позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Голова спеціального фахового
міжкафедрального засідання
відділу аспірантури та докторантури
Львівської національної
музичної академії імені М.В. Лисенка,
проректор з наукової роботи,
заслужений діяч мистецтв України,
професор кафедри композиції,
Лауреат Національної премії
України імені Т. Шевченка

Віктор КАМІНСЬКИЙ

Висновок підготовлено 18 червня 2025 р.